

Soupis příspěvků v českých filosofických časopisech 20. století: *Ruchu filosofického, Filosofie a České mysli*

„Ještě ne jeden dům zbývá stavěti.“
Friedrich Nietzsche

Historikové české filosofie jsou si vědomi, jak případná jsou, vzhledem k jejich práci, ona Nietzschova slova. Velký dluh, který máme ohledně poznání naší národní myšlenkové kultury však lze splácet jen po menších dávkách. Za jednu z nich považujeme „Soupis příspěvků v českých filosofických časopisech 20. století“ nejvýznamnějších teoreticko-filosofických časopisů, na jejichž stránkách jsou zachyceny diskuse i často prudké spory a antagonismy v české filosofii 20. století. Vlastnímu obsahu, souvislostem i širšímu politickému a ideologickému pozadí tohoto diskursu jsou věnovány jednotlivé „Úvodní studie“, obsažené v předkládaných publikacích. Tato vstupní poznámka si na ně dovoluje odkázat. Zde se proto omezíme jen na některá vlastně především metodická, resp. technická data a fakta, která však mohou rovněž pomoci čtenáři orientovat se ve vlastních soupisech.

Oddělení dějin novější české a evropské filosofie FLÚ AV ČR v Praze začalo realizovat projekt zmíněných soupisů příspěvků již v roce 2000. Hlavní podíl na tom, že dnes můžeme představit své výsledky, má pí Olga Jirásková, členka tohoto oddělení. Se zaujetím a neúnavnou pracovitostí prošla detailně tisíce stránek daných periodik. Výsledkem této její práce jsou pak jednotlivé soupisy o stovkách stránek. Jen pro názornost: pokud jde o *Ruch filosofický* jedná se o 134 stran, v případě krátce vydávané *Filosofie* to bylo 43 stran, co se pak týče *České mysli* to je více než 400 stran, plus ve všech přípa-

dech jmenné rejstříky obsahující stovky jmen. Velmi hodnotná a příkladně vedená knihovna Filosofického ústavu přitom naštěstí disponuje příslušnými svazky všech ročníků *České myslí*, *Ruchu filosofického* i *Filosofie*. V průběžných diskusích byly upřesněny názvy jednotlivých rubrik. Pro *Ruch filosofický* a *Filosofii* to jsou tyto: *Články*. *Diskuse*. *Fejetony*. *Referáty*. *Recenze*. *Bibliografie*. *Poznámky a Zprávy*.

Co se týče *České myslí* jde o: *Články*. *Literatura*. *Diskuse*. *Dokumenty*. *Poznámky*. *Rozhledy (etické, filosofické, noetické, pedagogické, psychologické aj.)*. *Bibliografie*. *Přehledy časopisecké a Zprávy*. Soupisy zachycují rovněž příspěvky českých filosofů z mezinárodních filosofických kongresů, a to jak v češtině, tak němčině a francouzštině a konečně i jmenné rejstříky.

Samozřejmým východiskem tohoto členění byl způsob, který se používal v časopisech samotných. Mnohdy se však i v tomto směru ukázaly problémy: někdy je sporné, zda jde např. o „diskuse – článek“ nebo spíše „dokument – článek“, „článek – diskusi“, „článek – poznámku“ atd. Jako kritérium rozlišení byl v takových případech zvolen obsah, resp. vůdčí intence daného textu. Ale protože i to bývá nejednoznačné a diskutabilní, mohou autorky pouze doufat v tolerantnost dnešního čtenáře či uživatele práce.

Jiným problémem bylo určování autorů často používajících při podpisu svých textů nikoliv celého jména, nýbrž zkratk. A navíc: není výjimkou, že tentýž autor používal více zkratk (Eklatantním příkladem je zvláště Jan Patočka, nejen však jen on.) Mělo-li být s co největší jistotou zjištěno, o koho vlastně jde, musela být použita zřejmě jedna z mála možností: usuzovat na autora podle rázu textu, stylu vyjadřování, resp. souvislostí. (To tehdy, jedná-li se o polemiku, reakce ad hoc. apod.) Rovněž v tomto případě ovšem autorky soupisů apelují na benevolenci a dobrou vůli čtenářů. Ostatně: diskuse, případně korekce a upřesnění budou jen vítány a lze je průběžně uveřejňovat na stránkách *Filosofického časopisu* či na webových stránkách Filosofického ústavu.

Součástí soupisu jsou i výsledky snahy o obnovené vydávání *České myslí*, které se uskutečnilo v letech 1991–1993 pod gescí Milana Znoje a jeho spolupracovníků. Tyto svazky obnovené *České myslí* ostatně obsahují nejen texty „klasiků filosofie“, počínaje zde Herakleitem a konče Nietzsche, ale také – českému čtenáři dosud nepřístupné – práce Foucaulta, Derridy, Levinase... a rovněž jinde stěží běžně dostupné texty Jana Patočky, Václava Havla aj.

Je triviálním poznatkem, že „Soupis příspěvků v českých filosofických časopisech 20. století“ nemůže být srovnáván s významem vlastního autentického filosofického textu – ať již monografie nebo sborníku s precizovanou tematikou. Účel soupisu je dokumentující a koneckonců pomocný. Ale právě v tomto směru pro odborníka i zasvěceného zájemce nezastupitelný. Pomáhá v orientaci, udává možné směry při sledování konkrétních témat, přibližuje autory v genezi jejich myšlenkového vývoje... Soupis se nezpracovává pro krátký časový úsek. Je zde proto, aby sloužil léta i za tu cenu, že bude doplňován novými relevantními údaji a poznatky. Jeho místo je proto v každé knihovně, studovně, na každé universitě. Je to vademecum znalců, vážných zájemců o obor, ale také odkaz nastupujícím generacím. Pokud by náš soupis alespoň málem přispěl k těmto účelům, nebyla práce na něm zbytečná.

Předložením úplného „Soupisu příspěvků v českých filosofických časopisech 20. století“ *České myslí*, *Ruchu i Filosofie* nepovažujeme naši iniciativu v tomto směru za ukončenou. V plném proudu jsou práce na soupisu *Filosofického časopisu*. Jestliže tři uvedené časopisy reflektovaly vývoj českého, resp. československého filosofického myšlení první poloviny minulého století, pak nyní půjde o příspěvek k zachycení jeho vývoje v jeho druhé polovině a vlastně až do současnosti..